

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 723

van **YVES BUYSSE**

datum: 15 juli 2022

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Duaal leren in het secundair onderwijs - Leerlingendeelname in de provincie Antwerpen

De Vlaamse Regering is een sterk engagement aangegaan voor het instellen en promoten van opleidingen in het stelsel van duaal leren. Onder de vorige minister van Onderwijs Crevits werd de aanzet gegeven voor duaal leren in Vlaanderen. De ambitie was om hiermee een kwaliteitsvolle leerweg uit te bouwen waar jongeren met volle overtuiging en goesting voor kiezen. Van schooljaar 2016-2017 tot en met schooljaar 2018-2019 werd er gewerkt met proefprojecten. Ongeveer 200 scholen en centra experimenteerden daarin met het concept van duaal leren. Sedert 1 september 2019 is het in principe mogelijk duaal leren te volgen bij elke onderwijsverstrekker, voor een selectie van opleidingen in zowel het beroepssecundair onderwijs (bso), het technisch secundair onderwijs (tso), het buitengewoon secundair onderwijs (buso) als via de Syntra's.

Dit beleid wordt deze legislatuur voortgezet. In de beleidsnota Onderwijs van de huidige minister van Onderwijs werd het volgende voornemen ingeschreven bij doelstelling 1.8 'De kwaliteit van de uitstroom van het secundair onderwijs versterken': "Ik zet, samen met mijn collega bevoegd voor Werk, verder in op het duaal leren als volwaardige leerweg. Ik stimuleer daarbij zowel het onderwijsveld als de bedrijven om elkaar hierin maximaal tegemoet te komen en dit vanuit een wederzijds belang. Ik breid het duale aanbod in het secundair onderwijs versneld uit naar meer richtingen met een dubbele finaliteit (doorstroom/arbeidsmarkt) en doorstroomfinaliteit TSO." Ondertussen werd het stelsel van duaal leren ook decretaal ingevoerd in het volwassenenonderwijs en zijn er ook voorbereidingen aan de gang om het verder uit te breiden naar het hoger onderwijs.

Maar uit cijfers die in februari 2022 in de media werden belicht blijkt dat duaal leren in het secundair onderwijs momenteel nog niet zo populair is bij leerlingen (en hun ouders). Er werd toen bericht over een aantal van slechts 2338 leerlingen. Dat amper 1,5 procent van alle leerlingen in het technisch en beroepsonderwijs na drie jaar sinds de officiële invoering een duale opleiding volgt, was volgens veel waarnemers een erg belabberd resultaat. Het systeem blijft aanmodderen. Werkgeversorganisatie Voka stelde dat dit teleurstellend is maar dat ze nog steeds hopen op inschrijvingen van tienduizend leerlingen in duaal leren ten laatste in 2030. Minister Weyts erkende in de commissievergadering van 10 februari 2022 dat duaal leren onmiskenbaar een tragere start kent dan gehoopt, maar dat een gestage groei daarom niet negatief hoeft te zijn. Elke structurele onderwijshervorming vraagt tijd om draagvlak te creëren en expertise op te bouwen.

Het probleem is dat vanuit het oogpunt van veel leerlingen en hun ouders deze opleidingen niet (genoeg) bekend zijn. En indien ze de opleidingen toch kennen, dan staan leerlingen er vaak wel voor open, maar zijn ze bezorgd om het negatieve imago van leren en werken. Daarnaast hebben leerlingen en vooral hun ouders ook twijfels bij de doorstroommogelijkheden, zo stelt onderwijseconoom Kristof De Witte.

Nochtans kunnen opleidingen voor duaal leren een uitdagende alternatieve leerweg vormen en heel wat opportuniteiten bieden aan jongeren met voldoende (arbeids)rijpheid die al doende willen leren. Ook in Antwerpen heeft duaal leren potentieel om tegemoet te komen aan enkele problematieken die vooral spelen in de regio's van die provincie. Natuurlijk zijn er wel grote verschillen in het leerlingenpubliek tussen de verschillende regio's. De gemiddelde leerling in technische en beroepsopleidingen in de stad Antwerpen is anders dan die van de Antwerpse rand, maar verschilt ook met die van de Kempen of van Klein-Brabant. Het gaat dan om verschillen in sociaaleconomische status, thuissituatie, thuistaal, omgevingsfactoren etc. Dit alles leidt tot een vrij heterogeen profiel van het leerlingenpubliek in de provincie, wat dus ook een meer gedifferentieerde aanpak zal vergen om hen en hun ouders warm te maken voor duaal leren, gezien de motivaties om potentieel voor duaal leren te kiezen erg kunnen verschillen.

Daarnaast kennen we in de provincie Antwerpen meer dan in eender welke andere provincie de nadelen van de braindrain van studenten en goed opgeleide jongeren naar andere provincies. Een kwaliteitsvol aanbod duaal leren zou veel jongeren al vroeg meer lokaal duurzaam kunnen verankeren inzake hun arbeidsopties en woonplaats. "Werk in eigen streek" is dan ook een belangrijk thema in de provincie in de discussie rond de werkgelegenheid en bij sectorafgevaardigden en belangenorganisaties.

Graag kreeg ik antwoord op de volgende vragen voor wat betreft de leerlingendeelname aan duale opleidingen in de provincie Antwerpen.

1. Graag een overzicht per schooljaar van het aantal leerlingen dat een duale opleiding in het secundair onderwijs volgt in de provincie Antwerpen, dit vanaf het schooljaar 2016-2017 tot en met het recentste schooljaar waarvoor er cijfers beschikbaar zijn.
2. Hoe verhouden deze aantallen zich tot die van de vier andere Vlaamse provincies en het Nederlandstalig onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest?
3. Kan de minister ook een verdere opdeling geven wat betreft het jaarlijkse aantal leerlingen dat een duale opleiding in het secundair onderwijs volgt in de provincie Antwerpen naargelang de desbetreffende graad en naargelang de desbetreffende onderwijsvorm, nl. beroepssecundair onderwijs, technisch secundair onderwijs, buitengewoon secundair onderwijs en Syntra?
4. Welke sectoren zijn het populairst bij leerlingen in duale opleidingen in de provincie Antwerpen?
5. Welke sectoren worden weinig tot amper gekozen door leerlingen in duale opleidingen in de provincie Antwerpen? Zijn er bv. duale opleidingen waar geen enkele leerling zich recent voor heeft ingeschreven en zo ja, om welke opleidingen gaat het?
6. Om duaal leren te promoten is er sinds 7 maart 2022 in een tweehonderdtal Vlaamse scholen een nieuwe campagne rond duaal leren ter waarde van 420.000 euro, om zodoende meer leerlingen en hun ouders warm te maken voor duaal leren.

Zijn er buiten deze Vlaanderenbrede campagne ook specifieke lokale of regionale campagnes en communicatie binnen de context van de provincie Antwerpen?

Zo ja, welke zijn dat en welke lokale, regionale dan wel Vlaanderenbrede partners zijn erbij betrokken?

Zo niet, acht de minister het nodig om dit alsnog in te stellen gezien de specifieke situatie van de provincie (bv. een dispersief verspreid studieaanbod in het secundair onderwijs maar ook van werkplekken, de genoemde braindrain, jongeren en ouders die wel ondernemend zijn maar niet allemaal evenveel zin voor risico hebben en dus minder geneigd zijn om zich in te schrijven in een nieuw gegeven ...)?

7. De populariteit van duale opleidingen is niet enkel een taak van scholen, scholenkoepels en andere educatieve spelers. Ook vanuit andere organisaties kunnen jongeren warm worden gemaakt om zich (opnieuw) te scholen in een duale opleiding en dus toegeleid worden naar die opleidingen. Ik denk daarbij in eerste instantie aan de bemiddeling in de schoot van VDAB, maar ook aan welzijnsinstanties die werken met jonge adolescenten die vroegtijdig de school hebben verlaten.

In hoeverre is dit in de provincie Antwerpen bij deze instanties ondertussen een gangbare praktijk? Zijn er nog verbeteringen mogelijk?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Ben Weyts (723), Jo Brouns (816).

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 723 van 15 juli 2022

van **ELS STERCKX**

1-5. Ik verwijs naar de applicatie Dataloep. Op een gebruiksvriendelijke wijze stelt de Vlaamse volksvertegenwoordiger haar antwoorden op maat samen. Per onderwijstype kunnen de opleidingen/studierichtingen per onderwijsvorm en graad worden opgevraagd. Er is verder ook een mogelijkheid om te selecteren op provincie. De provincie kan verwijzen naar de hoofdzetel of de vestigingsplaats van de school of naar de woonplaats van de leerling.

6-7. De campagne om leerlingen, hun ouders en ook leerkrachten warm te maken voor duaal leren, gebeurt enerzijds via sociale media, anderzijds via campagnemateriaal dat aan de ingeschreven scholen bezorgd werd. Het campagnemateriaal werd/wordt door de scholen ingezet o.a. bij opendeurdagen en bevat ook heel wat materiaal voor leerkrachten om in de les mee aan de slag te gaan en zo de dialoog over duaal leren te kunnen aanwakkeren.

Daarnaast voeren heel wat sector- en werkgeversorganisaties promotie voor duaal leren op Vlaanderenbreed niveau en via diverse kanalen zoals website, sociale media, folders, ...

Verschillende sectoren nemen ook actief deel aan (lokale) netwerkmomenten en ontmoetingsdagen georganiseerd in samenwerking met of door scholen rond een bepaalde duale opleiding, bijvoorbeeld door promotie te maken voor netwerkmoment bij de ondernemingen uit de regio, door ondernemingen uit te nodigen naar ontmoetingsmomenten, ...

Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren, de sectorale partnerschappen en de lokale overlegfora zetten hun schouders onder duaal leren. VDAB oriënteert in functie van het best passende traject naar werk. Ik juich elk bijkomend initiatief toe dat jongeren, die baat hebben bij de duale leerweg, warm maakt voor duaal leren.

Het is in de toekomst absoluut de bedoeling om samen met alle mogelijke partners verder promotie te maken voor het duaal leren.